

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Współczesna kultura krajów Półwyspu Bałkańskiego		8.9.0886	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	wszystkie
Wydział Filologiczny	Studia bałkańskie	forma	wszystkie
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Natalia Wyszogrodzka-Liberadzka; dr hab. Dušan-Vladislav Paždžerski, profesor uczelni; dr Maša Guštin; dr hab. Artur Bracki, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		2	
Konwersatorium		30 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		20 godzin - przygotowanie do zajęć i zaliczenia końcowego.	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		Razem: 50 godzin = 2 ECTS.	
Liczba godzin			
Konwersatorium: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2024/2025 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		- serbski w wymiarze 20.00%	
		- polski w wymiarze 60.00%	
		- chorwacki w wymiarze 20.00%	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		Zaliczenie na ocenę	
- Wykład z prezentacją multimedialną		Formy zaliczenia	
		- zaliczenie ustne	
		- ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru	
		Podstawowe kryteria oceny	
		• udział w zajęciach: 10%	
		• aktywność na zajęciach, prezentacja wybranych zagadnień: 30%	
		• egzamin ustny, sprawdzający wiedzę z zagadnień omawianych na wykładzie: 60%	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	dyskusja	prezentacja wybranych zagadnień	zaliczenie ustne
Wiedza			
K_W10	+	+	+
K_W11	+	+	+
K_W14	+	+	+
Umiejętności			
K_U05	+	+	+
K_U08	+	+	+
Kompetencje społeczne			
K_K03	+	+	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak wymogów formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Celem przedmiotu jest poznanie istoty różnorodności kulturowej i nabycie umiejętności porównań międzykulturowych. Student powinien poznać procesy kształtujące współczesną kulturę krajów bałkańskich, orientować się w dominujących współcześnie trendach kulturowych. Powinien znać najważniejsze instytucje kulturalne wybranych krajów, rozpoznawać najważniejsze zjawiska z zakresu współczesnej sztuki, filmu, teatru oraz umiejętnie je interpretować.

Treści programowe

Podstawy kulturowe poszczególnych krajów bałkańskich, zróżnicowanie wpływów Zachodu, Wschodu i Orientu. Polityka kulturalna poszczególnych państw, zwłaszcza Serbii, Chorwacji, Bośni i Hercegowiny, Turcji i Grecji.

Instytucje kulturalne zarządzające kulturą (np. w Serbii: Matica srpska, SANU, Savez književnika Srbije; w Chorwacji: Matica Hrvatska, HAZU, Hrvatsko društvo pisaca) i ich rola w inspirowaniu współczesnego życia kulturalnego.

Wpływ religii na formy kultury.

Kultura Turcji – idea mostu między Europą i Azją.

Bałkańska kultura patriarchalna.

Współczesne kierunki rozwoju kinematografii Bałkanów; osiągnięcia poszczególnych kinematografii, nagrodzone filmy, najważniejsi twórcy i ich dzieła.

Festiwale filmowe i teatralne, kulturalne imprezy cykliczne.

Wybitni współcześni przedstawiciele kultury krajów bałkańskich.

Współczesna scena teatralna – sceny narodowe, ośrodki alternatywne.

Muzyka klasyczna i rozrywkowa – wybrane zagadnienia.

Sztuki plastyczne – ośrodki twórcze, stowarzyszenia, plenery, muzea sztuki współczesnej, najwybitniejsi przedstawiciele i ich dzieła.

Sztuka performansu – Marina Abramović, Tomislav Gotovac.

Sztuka uliczna i kultura stadionowa na Bałkanach.

Zachowanie tradycji narodowych w działalności kulturalnej – przeglądy kultury ludowej.

Rozwój kultury masowej.

Działalność kulturalna mniejszości narodowych

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

A.1. wykorzystywana podczas zajęć:

- Bošnjak S., (red.) Balkan i Balkanci, Niš 2003.
- Braudel F. I in. Morze Śródziemne. Przestrzeń i historia. Ludzie i dziedzictwo. Warszawa 1994.
- Čolović I. Bałkany – terror kultury, Wołowiec 2007.
- Dąbrowska-Partyka M. (red.) Kultury słowiańskie między postkomunizmem a postmodernizmem, Kraków 2009. Dąbrowska-Partyka M. (red.) W poszukiwaniu nowego kanonu. Reinterpretacje tradycji kulturalnej w krajach postjugosłowiańskich po 1995 roku, Kraków 2005.
- Gołębowski F. Stosunki kulturalne na Bałkanach, Wrocław 2001.
- „Herito” - MCK, Kraków – wybrane numery.
- Juda C. Pod znakiem BRL-u Kultura i literatura bułgarska w pułapce ideologii, Kraków 2003.
- Kornhauser J. (red.) Przemiany w świadomości i kulturze duchowej narodów Jugosławii po 1991 roku, Kraków 2009.

- Leksikon YU mitologije, Beograd 2005.
- Pac-Pomamacka L. Kult męskości. Tradycja Virdżiny w społeczności albańskiej. Zadruga w aspekcie prawa Kanun. „Rozprawy Naukowe Akademii Wychowania Fizycznego” we Wrocławiu, 2013, 43, 4-11.
- Pająkowski W., Mroziewicz I., (red.), Bałkany antyczne, Poznań 1995.
- Pieniżek-Marković K., Rem G., Zieliński B. Widzieć Chorwację: panorama literatury i kultury chorwackiej 1990-2005, Poznań 2005. Podolak M. (red.), Bałkany: przeszłość-teraźniejszość-przyszłość, Lublin 2013.
- Savić S., Todorović I. Novosadska punk verzija. Studentski Kulturni Centar, Novi Sad 2000.
- Sztandara M., Injac G., Kuligowski W. (red.) Bałkany performatywne: rytuał, dramat, sztuka w przestrzeni publicznej, Opole 2000.
- Todorova, M. Bałkany wyobrażone, Czarne 2008.
- U progu wielokulturowości: nowe oblicza społeczeństwa polskiego, red. M. Kempny, A. Kapciak i S. Łodziński, Warszawa 1997.
- Walczak-Mikołajczykowa M. Bałkańskie rytmy życia, Gniezno 2001.
- Zieliński B. (red.) Wokół Macedonii: siła kultury-kultura siły, UAM Poznań, 2002.

A.2. studiowana samodzielnie przez studenta

- Czamańska I., Pentek Z. (red.), Vademecum Bałkanisty, Poznań 2009.
- Gil D. Prawosławie. Historia. Naród. Miejsce kultury duchowej w serbskiej tradycji i współczesności, Kraków 2005.
- Goulding D. J. Jugoslavensko filmsko iskustvo (1945-2001), Zagreb 2004.
- Janjatović P. Ilustrovana enciklopedija YU Rocka 1960-1997. Geopoetika 1997.
- Janjatović P. EX YU ROCK enciklopedija, 1960-2006.
- Jezernik B. Dzika Europa, Kraków 2007.
- Kaplan R. D. Bałkańskie upiory. Podróż przez Europę, Wołowiec 2010.
- Kazimierczak A., Zarychta A. (red.) Bałkany-impresje, Łódź 2012.
- Kozek B., Beczka prochu na Bałkanach, <http://zielonawarszawa.salon24.pl/76168,beczka-prochu-na-balkanach> (online).
- Levi P. Raspad Jugoslavije na filmu, Beograd 2005.
- Marina Abramović – artystka obecna, dokument, 2012, DVD.
- Tomislav Gotovac, Speaking of pictures, Djela iz fundusa MSU-a, Zagreb 2003 (pdf).
- Wilczak J., Węzeł kosowski, „Polityka”, nr 3, 2008 (online).
- Wołojko P., Igranie z ogniem na bałkańskiej beczce prochu, <http://dyplomacja.fm.blox.pl/2007/03/Igranie-z-ogniem-na-balkanskiej-beczce-prochu.html> (online).
- Wojny na stadionach, dokument, 2007, DVD.
- Wybrane filmy jugosłowiańskie i postjugosłowiańskie.
- Wybrane koncerty jugosłowiańskie i postjugosłowiańskie.

B. Literatura uzupełniająca

- Carpenter J., Lebrun F. (red.) Historia świata śródziemnomorskiego, Wrocław 2003.
- Čolović, I. Polityka symboli, Kraków 2001.
- Czarota I. Kosowo jako kolebka i skarbiec serbskiej duchowości w historii oraz współczesnej świadomości wschodnich Słowian, ELPIS. Rocznik XV (XXVI), zesz. 27 (40), 2013, s. 93-97.
- Harendowska E., Bezwiński A. (red.), Słowiańskie Bałkany oraz słowiańszczyzna zachodnia wobec tradycji kulturowej Europy Zachodniej (spotkania Wschodu i Zachodu), Bydgoszcz 1991.
- Haussig H. Historia kultury bizantyjskiej, Wrocław 1984.
- Istorija srpske kulture, Gornji Milanovac – Beograd 1994.
- Jelavich B. Historia Bałkanów, I-II, Kraków 2005.
- Kowalska-Paszt I., Kuczyńska M. (red.) Tradycja a nowatorstwo w kulturach i literaturach słowiańskich, Szczecin 2004.
- Matvejević P., Brewiarz śródziemnomorski, tłum. D. Cirlić-Sraszyńska, Sejny 2003.
- Pająkowski W., Mroziewicz L. (red.) Bizancjum-Bałkany-Słowiańszczyzna i Polska, Poznań 1989.
- Stawowy-Kawka I. (red.) Miejsce Macedonii na Bałkanach. Historia-Polityka-Kultura-Nauka, Kraków 2005.
- Sztompka P., Socjologia: analiza społeczeństwa, Kraków 2009.
- Zúrcker E., J. Turcja: od sułtanatu do współczesności, tłum. A. Gąsior-Niemiec, Kraków 2013.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W10, K_W11, K_W14 K_U05, K_U08 K_K03	Student: K_W10 - ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego; K_W11 - ma uporządkowaną wiedzę zorientowaną na zastosowanie praktyczne w wybranej sferze działalności kulturalnej, przede wszystkim w zakresie współpracy międzynarodowej związanej z obszarem języka polskiego i Półwyspu Bałkańskiego; K_W14 - zna różne struktury instytucji kulturowych i krajach bałkańskich oraz rozumie zasadność funkcjonowania ich poszczególnych elementów.
	Umiejętności Student: K_U05 - potrafi komunikować się, również w języku serbskim lub chorwackim, z

otoczeniem i merytorycznie argumentować, uzasadniając swoje stanowisko;
K_U08 - posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, dotyczących zagadnień szczegółowych z dziedziny współczesnej kultury krajów bałkańskich, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł.

Kompetencje społeczne (postawy)

Student:

K_K03 - samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze w zakresie współczesnej kultury Bałkanów.

Kontakt

natalia.wyszogrodzka-liberadzka@ug.edu.pl